

1.5. Meteorološka postaja Tomaj–Godnje

1.5. Meteorological station Tomaj–Godnje

Mateja Nadbath

V jugozahodni Sloveniji, na Krasu, je meteorološka-klimatološka postaja Tomaj–Godnje, na nadmorski višini 320 m. Na Krasu je to edina postaja, na kateri merijo in opazujejo vse meteorološke spremenljivke za celovit opis vremena in klime Krasa. V Opatjem selu in Selih na Krasu sta tudi meteorološki postaji, vendar le z meritvami padavin in opazovanjem meteoroloških pojavov.

Slika 1.5.1. Geografska lega meteorološke postaje v Tomaju (vir: Atlas Slovenije)

Figure 1.5.1. Geographical position of meteorological station in Tomaj (from: Atlas Slovenije)

Na postaji v Tomaju merijo temperaturo zraka 2 m nad tlemi, vlago zraka, smer in hitrost vetra, trajanje sončnega obsevanja, višino padavin in snežne odeje ter opazujejo stanje tal, oblačnost in meteorološke pojave. Od oktobra 2000 merijo temperaturo in vlago zraka, tudi z elektronskimi senzorji.

Vsi meteorološki instrumenti so postavljeni na dvorišču opazovalčeve hiše v Tomaju, izjema je heliograf, ki je na opazovalčevem vrtu, od hiše je oddaljen 80 m proti jugozahodu. Teren je odprt proti jugovzhodu in se spušča v dolino. V okolici so drevesa in vinogradi.

Slika 1.5.2. Meteorološka postaja v Tomaju, pogled proti severu, 24. 5. 1996 (foto: A. Žvokelj)

Figure 1.5.2. Meteorological station in Tomaj, a view to north, on 24th of May 1996 (photo: A. Žvokelj)

Z meteorološkimi meritvami in opazovanji so v Tomaju začeli marca 1909. Sprva so merili le višino padavin in opazovali meteorološke pojave. Maja 1955 je postala postaja v Tomaju, kasneje je bila premeščena v Godnje, klimatološka.

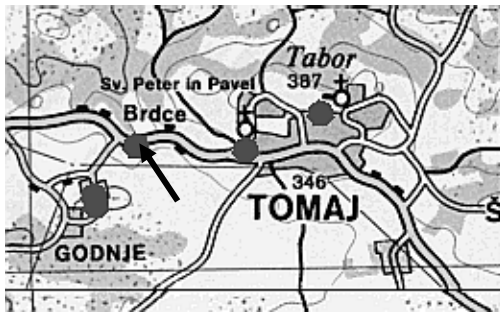

Z meteorološkimi opazovanji in meritvami je leta 1909 začel občinski sluga, katerega ime se v našem arhivu ni ohranilo, naslednji so bili Ervino Verdelago, Renata Seničar, Beatrika Škrli, Imelda Škrli, Albin Kuder, Antonija Ravbar in Emil Turk. Od februarja 1958 do aprila 1992 je bila meteorološka opazovalka Adela Slavec; zadnjih deset let pa opazujeta in merita Olga in Franc Pipan.

Z vsakim novim opazovalcem se je spremenila tudi lokacija meteorološke postaje. Januarja 1956 so meteorološko postajo iz Tomaja preselili v Godnje.

Slika 1.5.3. Meteorološka opazovalca Olga in Franc Pipan pred opazovalnim prostorom v Tomaju, 11. 10. 2001 (foto: B. Kokalj)

Figure 1.5.3. Meteorological observers Olga in Franc Pipan in front of observing place in Tomaj, on 11th of October 2001 (photo: B. Kokalj)

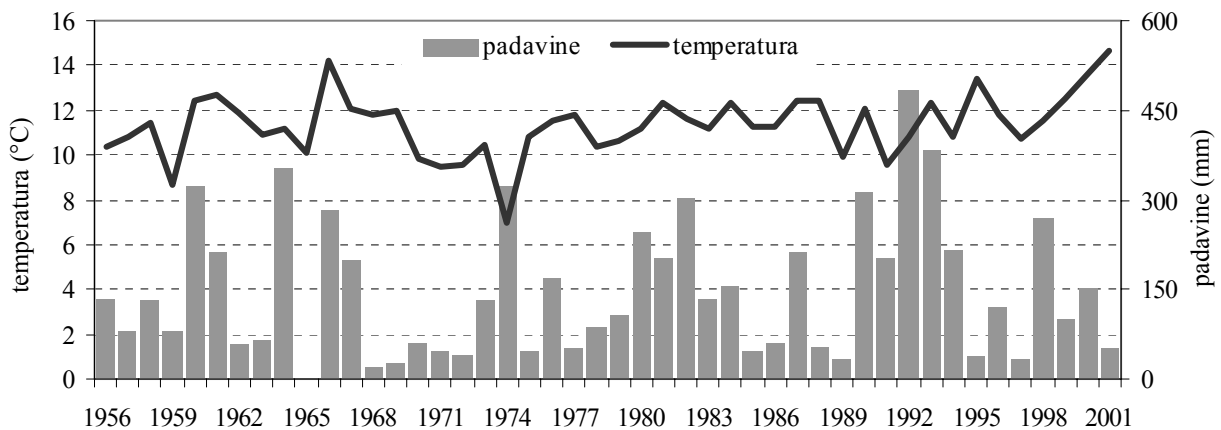

V Godnjah so spremljali vreme do aprila 1992, ko so postajo spet preselili v Tomaj, kjer je še danes.

Slika 1.5.4. Različne lokacije meteorološke postaje od leta 1913 do 2001, v tem času se je postaja preselila 4-krat; puščica kaže sedanjo lokacijo (vir: Atlas Slovenije)

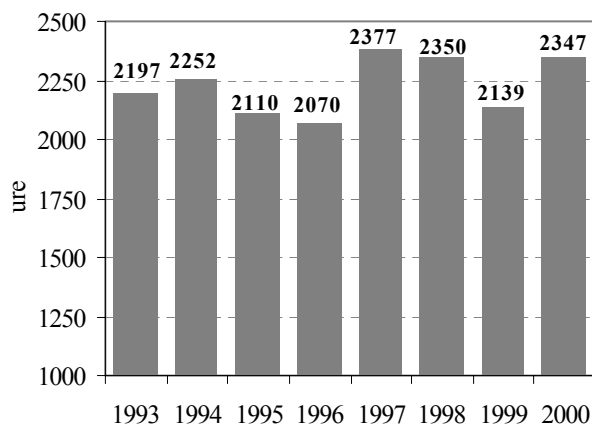
Figure 1.5.4. Different locations of meteorological station from year 1913 to 2001, observing place had been moved four times; arrow shows present location (from: Atlas Slovenije)

Poleg selitev opazovalnega prostora, so v Tomaju meteorološke meritve in opazovanja tudi dvakrat prekinili. Prvič so jih prekinili leta 1912. Ponovno so začeli z meritvami in opazovanji januarja 1923. Drugič so za slaba 4 leta prekinili z meritvami januarja 1944. Od novembra 1947 do danes potekajo meteorološke meritve in opazovanja neprekinjeno.

Slika 1.5.5. Višina padavin in povprečna temperatura zraka v oktobru na meteorološki postaji Tomaj–Godnje. Povprečna temperatura zraka letošnjega oktobra je bila najvišja do sedaj, kar 14.7 °C, od dolgoletnega povprečja za oktober je višja kar za 3.5 °C; padlo pa je 50 mm padavin, kar je za 84 mm padavin manj od dolgoletnega povprečja. Oktobra 1965 padavin ni bilo, kar je tudi edini povsem suh oktober v obdobju 1956–2001.

Figure 1.5.5. Precipitation and mean air temperature in October on meteorological station Tomaj–Godnje. In October 2001 fell 50 mm precipitation, what is 84 mm less than long-term average for that month; in October 1965 were no precipitation at all. Mean air temperature in October 2001 was 14.7 °C, what is the highest temperature in October in period 1956–2001 and it is 3.5 °C above mean air temperature.

Slika 1.5.6. Letno število ur s soncem v Tomaju. Trajanje sončnega obsevanja merijo od junija 1992.

Figure 1.5.6. Yearly sunshine duration in Tomaj. Sunshine duration is measured from June 1992.

SUMMARY

Meteorological station in Tomaj–Godnje is situated on south-western part of Slovenia, on Karst, 320 m above sea level. It began to operate on 1st of March 1909, in spite of two interruptions it is still active. At the beginning only precipitation was measured, but from 1955 on air temperature, humidity, wind speed and direction, sunshine duration, precipitation, snow cover and fresh snow cover are measured and cloudiness and meteorological phenomena are observed. First known observer in Tomaj was Ervino Verdela, from February 1958 to 1992 observed Adela Slavec and now for the last ten years observe Olga in Franc Pipan.